

USTNA CZĘŚĆ EGZAMINU MATURALNEGO Z JĘZYKA POLSKIEGO

PROPOZYCJE TEMATÓW NA ROK SZKOLNY 2014/2015

Literatura

1. Reportaż jako dopełnienie literackiego obrazu rzeczywistości. Przedstaw zagadnienie na przykładach dorobku wybranego twórcy.
2. Konflikt pokoleniowy. Omów różne ujęcia tego motywu, analizując wybrane utwory literackie 2–3 epok.
3. Samotność jednostki w świecie. Omów motyw, analizując wybrane utwory literackie.
4. Omów rolę didaskaliów, analizując teksty dramatów: „Wesele” S. Wyspiańskiego i „Tango” S. Mrożka.
5. Pokora czy bunt? Literackie dialogi z Bogiem – przedstaw problem, analizując wybrane teksty.
6. Przedstaw i porównaj literackie obrazy małżeństw, interpretując wybrane przykłady.
7. Ukaż wewnętrzne przemiany bohatera w literaturze polskiej i powszechnej. Omów na wybranych przykładach.
8. Przedstaw literackie obrazy motywu winy i kary. Omów problem, analizując dowolnie wybrane dzieła.
9. Przedstaw pierwiastki romantyczne i pozytywistyczne w kreacji bohaterów, analizując wybrane utwory II połowy XIX i początku XX wieku.
10. Miasto - przestrzeń, która kształtuje; miejsce destrukcji i miejsce szansy na rozwój. Omów problem, analizując wybrane dzieła literackie.
11. Przedstaw i porównaj literackie przykłady zwyczajstwa: miłości nad nienawiścią; prawdy nad kłamstwem; uczucia nad rozumem, analizując wybrane teksty literackie.
12. Twórca wobec współczesnej mu cywilizacji – negacja czy akceptacja? Omów problem, odwołując się do różnych epok literackich.
13. Zaproponuj własną antologię polskiej poezji współczesnej. Odwołaj się do 5. wybranych twórców.
14. Topos bohaterskiego umierania w literaturze średniowiecza, romantyzmu i pozytywizmu. Przedstaw jego funkcjonowanie, analizując wybrane utwory.
15. Dom rodzinny jako oaza spokoju. Przedstaw problem, analizując utwory prozatorskie 2 wybranych epok literackich.
16. Przedstaw portrety Sarmatów w literaturze, analizując wybrane utwory 2-3 epok.
17. Prawda i fikcja w dziele literackim. Omów na wybranych przykładach z literatury.
18. Wielkie dramaty małych bohaterów. Scharakteryzuj motyw dziecka w literaturze, analizując wybrane przykłady.
19. Przedstaw obraz rycerza i jego kodeksu, analizując utwory z 2-3 wybranych epok literackich.
20. Ludzkość wobec tolerancji. Omów problem, wykorzystując wybrane utwory literackie.

21. Przedstaw obraz zbrodniarza i przemian zachodzących w jego osobowości w literaturze 3. wybranych epok.
22. Człowiek wobec Boga, życia i śmierci w literaturze polskiej i powszechnej okresu średniowiecza, odrodzenia i baroku. Odwołaj się do wybranych przykładów.
23. Omów rolę elementów ludowych, analizując teksty literackie 3. wybranych pisarzy lub poetów.
24. Scharakteryzuj motyw podróżnika, analizując wybrane utwory 2 - 3 epok.
25. Piękno i brzydota - omów różne sposoby obrazowania świata w literaturze.
26. Sentymentalizm w twórczości romantyków. Zaprezentuj temat, analizując wybrane utwory literackie.
27. Scharakteryzuj moralne dylematy bohaterów literatury XX wieku, sięgając do wybranych utworów.
28. Przedstaw realizację motywów cierpienia i przemijania w trenach J. Kochanowskiego i W. Broniewskiego.
29. Przedstaw motyw żołnierza tułacza, żołnierza powstańca w literaturze polskiej, interpretując wybrane utwory literackie.
30. Moje spotkania z dramatem antycznym, romantycznym i współczesnym. Omów na wybranych przykładach.
31. Namiętności ludzkie w dramatach Szekspira. Zaprezentuj temat, odwołując się do wybranych dzieł.
32. Patriotyzm Polaków - mit czy cecha narodowa? Przedstaw problem, analizując wybrane przykłady literackie.
33. Przedstaw funkcjonowanie w literaturze motywu poświęcenia życia. Scharakteryzuj problem, analizując 5 przykładów literackich z różnych epok.
34. Przedstaw rolę rekwizytów wykorzystywanych w dramacie, interpretując 3 wybrane teksty literackie.
35. Fascynacje góskim krajobrazem w liryce. Omów na wybranych przykładach utworów poetyckich.
36. Krytyka wad i postaw ludzkich w wybranych utworach literatury oświecenia i baroku. Przedstaw, odwołując się do wybranych przykładów.
37. Omów realizację motywu filozofii franciszkańskiej w wybranych utworach 3. epok.
38. Wykaż żywotność motywów antycznych oraz wskaż ich funkcję w twórczości Z. Herberta i J. Kochanowskiego.
39. Praca jako główny element pozytywistycznego systemu wartości. Omów problem na przykładzie wybranych dzieł polskiego pozytywizmu.
40. Pan i sługa w literaturze. Scharakteryzuj sposoby kreowania wizerunków wybranych bohaterów i zobrazuj relacje między nimi, uwzględniając podczas analizy 3–4 utworów kontekst historyczny i społeczny.
41. Człowiek to wielkość i małość jednocześnie. Potwierdź tę tezę przykładami z dzieł literatury współczesnej i starożytnej.
42. Przedstaw motyw poszukiwania ładu moralnego, interpretując wybrane celowo przykłady z literatury.
43. zilustruj kreacje Boga, interpretując wybrane utwory poetów 2. epok.
44. Człowiek wobec władzy. Zanalizuj problem na podstawie dowolnie wybranych utworów 3. epok literackich.
45. Studium duszy polskiego inteligenta w literaturze. Analizując wybrane utwory, przedstaw kanon wartości budujących jego światopogląd.

46. Symbolika żywiołów. Interpretując wybrane teksty poetyckie, zwróć uwagę na wieloznaczność tych samych elementów natury.
47. Przedstaw spory ideowe „starych” i „młodych”, analizując wybrane utwory XIX i XX wieku.
48. Ukaż problem żydowski, czyli tragedię wyobcowania. Przeanalizuj go, odnosząc się do publicystyki i literatury II połowy XIX i XX wieku.
49. Przedstaw filozoficzne i literackie wyobrażenia człowieka o życiu szczęśliwym. Omów problem na wybranych przykładach z 2-3 epok literackich.
50. Przedstaw motyw tańca w literaturze wybranych epok. Wykaż jego aktywność, sięgając do wybranych utworów.
51. Sarmacki rodowód kultury i obyczajowości Polaków - mit, legenda czy rzeczywistość? Zanalizuj zagadnienie na wybranych przykładach z literatury staropolskiej i współczesnej.
52. Przedstaw różne oblicza kariery, porównując wybrane przykłady z literatury i życia codziennego.
53. Przedstaw różne sposoby ukazania motywu arkadyjskiego w literaturze, analizując wybrane przykłady.
54. Rola motywu karuzeli w poezji i prozie XX wieku. Omów problem, analizując wybrane utwory.
55. Omów przykłady wykorzystywania postaci, motywów, wątków z mitologii greckiej w literaturze różnych epok.
56. Anioły i demony. Zaprezentuj ich kreacje, interpretując utwory 3. epok.
57. Analizując postawy bohaterów literackich, porównaj buntowników doby romantyzmu i pozytywizmu.
58. Przedstaw wizję Polski w literaturze romantycznej i międzywojennej. Omów problem, analizując wybrane dzieła wskazanych epok.
59. Obrzędy w literaturze polskiej. Omów, analizując celowo wybrane przykłady literackie.
60. Zobrazuj różne koncepcje szczęścia w wybranych utworach renesansu, romantyzmu i pozytywizmu.
61. Przedstaw sukcesy i porażki życiowe bohaterów literackich. Rozważ problem, analizując biografie kilku wybranych postaci literatury polskiej i powszechnej.
62. Przyjaźń jako wartość. Zaprezentuj problem, odnosząc się do różnych dzieł literatury XIX i XX wieku.
63. Omów, analizując wybrane dzieła literackie, kobietę poezję miłosną jako ożywczy nurt liryki polskiej XX wieku.
64. Konspiracja jako temat literatury polskiej. Rozwiń zagadnienie na podstawie analizy dzieł z 2–3 epok literackich.
65. Ukaż bohatera literackiego w dialogu z Bogiem. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
66. Bohater romantyczny na drodze poszukiwania sensu życia. Przedstaw sposoby kreowania postaci na przykładzie wybranych utworów.
67. Przedstaw różne typy zachowań ludzkich w ekstremalnych, wojennych warunkach, analizując wybrane utwory literackie.
68. Na przykładach pochodzących z literatury XIX wieku, ukaż i porównaj 3-4 wizje salonu.

69. Przedstaw rolę dydaktyzmu w literaturze oświeceniowej, analizując wybrane utwory literackie tej epoki.
70. Relacja jednostka - zbiorowość. Omów zagadnienie, przywołując utwory literackie z 2-3 epok.
71. Przedstaw bohaterki okresu Młodej Polski. Scharakteryzuj wizerunek kobiet tej epoki na wybranych przykładach.
72. Porównaj życiowe wybory i decyzje bohaterów literackich, analizując wybrane utwory z różnych epok.
73. Jednostka a historia. Omów wpływ dziejów na losy człowieka, odwołując się do utworów literackich wybranych epok.
74. Przedstaw rolę wiary w kształtowaniu systemu etycznego bohaterów literackich. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
75. Rosja w oczach swoich pisarzy. Porównaj sposoby mówienia o państwie i społeczeństwie na podstawie analizy dzieł 2. wybranych autorów.
76. Omów sposoby kreowania postaci komicznych w wybranych utworach literackich.
77. Zobrazuj funkcjonowanie motywu pożegnania, interpretując teksty literackie z 3. epok.
78. Zaprezentuj funkcjonowanie motywów wierności i zdrady, analizując wybrane utwory literatury polskiej i obcej.
79. Powroty do dzieciństwa jako motyw literacki. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
80. Pielgrzymowanie, poszukiwanie celu – omów motyw wędrowki w literaturze polskiej, analizując wybrane utwory.
81. Wizerunek ojca w utworach różnych epok. Zaprezentuj i porównaj wybrane kreacje.
82. Ukaż problem samotności człowieka w wybranych dziełach 2-3 epok literackich.
83. Romantyczne postrzeganie historii. Przedstaw zagadnienie na podstawie analizy wybranych utworów literackich 2–3 epok.
84. Przedstaw celowość i różnorodność wykorzystania motywów i postaci legendarnych, baśniowych, mitycznych, korzystając z wybranych utworów.
85. Symbol jako środek wyrazu w literaturze - ułatwia czy utrudnia odbiór dzieła? Omów, analizując wybrane dzieła literackie.
86. Przedstaw przyrodę w wybranych utworach literackich. Omów funkcje tego motywu i sposoby jego ukazywania.
87. Kłótnia, spór, dyskusja... Przedstaw charakter wybranych dialogów literackich, omów ich wpływ na kształtowanie postaw bohaterów i wymowę dzieła.
88. Przedstaw motyw walki dobra ze złem. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory literackie.
89. Odwołując się do biografii wybranych twórców i do ich dzieł literackich, porównaj rolę artysty w romantyzmie i pozytywizmie.
90. W jaki sposób poeci współcześni odwołują się do kultury baroku? Omów zjawisko na przykładzie wybranych utworów.
91. Bohaterowie w habitach. Zobrazuj sposób kreowania ich wizerunku, analizując wybrane utwory literatury polskiej i obcej.
92. Przedstaw różne oblicza katastrofizmu w literaturze. Omów i porównaj, analizując wybrane dzieła literackie.
93. Poprzez analizę wybranych utworów z 2–3 epok, przedstaw relacje między sferą *sacrum* i *profanum* w literaturze.

94. Przedstaw różne kreacje kobiet w literaturze. Porównaj i scharakteryzuj ze względu na epokę literacką - jej ideały i wartości.
95. Przedstaw funkcje motywów biblijnych wykorzystanych w poezji różnych epok. Omów, analizując wybrane utwory.
96. Przedstaw różnorodność literackich ujęć snu w literaturze XX wieku. Omów, analizując wybrane utwory.
97. Na podstawie analizy tekstów literackich 3. epok, zaprezentuj pesymistyczną i optymistyczną wizję świata i człowieka.
98. Powieść historyczna i powieść fantastyczna - dwa sposoby wypowiedzenia się o świecie. Dokonaj analizy porównawczej wybranych utworów.
99. Przedstaw motyw biesiady, wesela, balu, analizując wybrane utwory.
100. Wizja szkoły utrwalona przez pisarzy różnych epok. Przedstaw i porównaj 3–4 ujęcia przywołanej problematyki na przykładzie wybranych utworów.
101. Tytuł, motto, ostatnia scena jako klucze do interpretacji dzieła. Scharakteryzuj na podstawie wybranych utworów.
102. Analizując wybrane utwory o obyczajach i tradycjach polskich, przedstaw wykorzystanie tych motywów.
103. Bohaterowie literaccy jako autorzy pamiętników, dzienników, listów. Scharakteryzuj i porównaj wybrane kreacje ich osobowości.
104. Przedstaw różne odcienie gniewu. Omów sposoby przedstawienia i rolę tych scen w wybranych utworach.
105. Liryka erotyczna od antyku do współczesności. Omów na przykładzie dowolnie wybranych utworów z różnych epok.
106. Przedstaw wpływ filozofii antycznej na twórczość literacką późniejszych epok. Omów zależności, analizując wybrane przykłady.
107. Analizując wybrane liryki, określ rolę konceptu w kreowaniu świata w poezji barokowej.
108. Porównaj sposoby realizacji założeń naturalizmu w wybranych utworach literatury pięknej.
109. Porównaj wizje rozpacz i nadziei, interpretując wybrane teksty literatury polskiej i obcej.
110. Na wybranych przykładach literatury średniowiecza i renesansu omów kategorię fantastyki i cudowności.
111. Przedstaw artystę jako bohatera literackiego, analizując wybrane utwory.
112. Omów kształt literacki, związek z ideami epok oraz znaczenie wybranych hymnów średniowiecza, renesansu i oświecenia.
113. Oblicza poezji kapłańskiej. Omów problem, wykorzystując analizę wybranych utworów lirycznych 3-4 autorów.
114. Przedstaw satyryczne wizje społeczeństwa polskiego w wybranych utworach literackich. Przeanalizuj sposoby tworzenia takich obrazów.
115. Od idei do siły. Scharakteryzuj i porównaj literackie ujęcia przewrotów społecznych, analizując wybrane dzieła.
116. Współczesne odmiany prozy historycznej. Scharakteryzuj i porównaj twórczość 3. pisarzy.
117. Metamorfoza bohatera i jej sens w literaturze. Omów na przykładach wybranych utworów.

118. Idealiści i marzyciele w literaturze polskiej. Scharakteryzuj sposoby kreowania takich bohaterów w utworach różnych epok.
119. Obraz, ocena i skutki kolonializmu. Zaprezentuj temat, odnosząc się do literatury polskiej i obcej.
120. Przedstaw groteskę jako sposób wyrażania w literaturze tragiczności świata. Omów na przykładach wybranych utworów.
121. Przedstaw literackie wizje rozwoju cywilizacji w wybranych utworach XX wieku i omów swoje stanowisko wobec tych obrazów.
122. Czym jest wolność? zilustruj sposoby jej postrzegania i walki o nią w literaturze II połowy XX wieku, opierając się na interpretacji 3–4 wybranych utworów.
123. Przedstaw i zanalizuj różne sposoby prezentowania czasu i przestrzeni w utworach literackich.
124. Epistolografia i sposoby jej wykorzystania w literaturze. Omów zagadnienie, analizując odpowiednie utwory.
125. Świat jest teatrem, w którym role odgrywają ludzie. Przedstaw zagadnienie na przykładzie wybranych utworów literackich.
126. Przedstaw formy i funkcje publicystyki. Omów temat na przykładzie wybranej epoki.
127. Przedstaw dawny świat Żydów polskich w literaturze różnych epok. Omów temat na wybranych przykładach utworów.
128. Lekturowe doświadczenia bohaterów literackich. Przedstaw temat, wykorzystując analizę 3–4 wybranych utworów.
129. Miejsce Zielonej Góry na polskiej scenie literackiej. Scharakteryzuj twórczość 3–4 wybranych autorów.
130. Przedstaw różne sposoby funkcjonowania postawy prometejskiej. Omów na wybranych przykładach literackich.
131. Przedstaw motyw cierpienia i sposoby jego funkcjonowania w literaturze różnych epok, analizując wybrane przykłady literackie.
132. Kostium, maska, przebranie. Zanalizuj i porównaj postawy bohaterów literackich, ukrywających swą tożsamość.
133. Przedstaw wzory osobowe w literaturze wybranej epoki oraz ich ocenę w ujęciu badaczy literatury.
134. „Idę młody, genialny!” Narcyz motywem obecnym nie tylko w polskiej literaturze. Rozwiń temat, analizując wybrane utwory 3. epok.
135. Omów rolę i znaczenie twórczości drugiego obiegu w Polsce lat 1970–1989. Odwołaj się do analizy 3–4 utworów literackich.
136. Pisarz - wychowawca i pisarz - mistyk. Przedstaw i porównaj oświeceniową oraz romantyczną koncepcję twórcy.
137. Przedstaw etos walki i etos pracy jako wartości literatury polskiej XIX wieku. Zanalizuj na wybranych przykładach.
138. Przedstaw rozważania 3–4 poetów na temat liryki współczesnej, przywołując wybrane utwory.
139. Przedstaw obraz mniejszości narodowych w literaturze polskiej. Omów problem, analizując wybrane utwory literackie.
140. Zjawy, duchy, wizje... Ich funkcja w wybranych przez Ciebie utworach. Omawiając temat, dokonaj analizy tekstów.
141. Obrazy społeczeństwa w prozie i dramacie XX wieku. Przedstaw i oceń różne ujęcia problemu na podstawie analizy wybranych dzieł.

142. Przedstaw wyobrażenia Polaków o godności, honorze i powinnościach wobec kraju. Omawiając temat, odwołaj się do literatury dawnej i współczesnej.
143. Motyw procesu sądowego i jego funkcja w literaturze. Przedstaw problem, interpretując dzieła wybranych autorów.
144. Przedstaw różne sposoby funkcjonowania mitu arturiańskiego w literaturze fantastycznej. Omów na wybranych przykładach.
145. Nauczyciel, mistrz, mentor... Analizując wybrane utwory, wyjaśnij, jaką rolę odgrywali oni w społeczeństwie i w życiu indywidualnym bohaterów.
146. Lekarz jako bohater literacki. Odwołując się do utworów polskich i obcych, zaprezentuj jego postawy i idee.
147. Umysły genialne, jednostki wybitne – sposoby ich kreacji w utworze. Omów zagadnienie, wykorzystując analizę tekstów literackich z 3–4 epok.
148. Ludzkie reakcje na boskie wyroki. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie.
149. Krótkie formy prozatorskie, ich rola w twórczości wybranego pisarza. Przeanalizuj temat, ilustrując go odpowiednimi przykładami.
150. Przedstaw różne sposoby wykorzystania osiągnięć psychologicznych w literaturze. Rozwiń temat, analizując wybrane utwory.
151. Obraz zagubienia człowieka – dekadenta. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich przełomu XIX i XX wieku.
152. Pejzaż zesłania w literaturze polskiej. Przeanalizuj sposoby ukazywania tego motywu w dowolnie wybranych utworach.
153. Analizując wybrane utwory literatury XIX i XX wieku, omów motyw uwiedzenia człowieka przez fałszywą ideę.
154. Świat według Irvinga. Analizując 3–4 utwory pisarza, scharakteryzuj świat przedstawiony, kreacje bohaterów i ich system wartości.
155. Zwierzę jako bohater literacki. Analizując wybrane utwory, skomentuj zasadność wprowadzania tego typu postaci i sposób ich kreowania w tekstach 3. epok.
156. Paulo Coelho – mistyk czy szatan? Odniesz się do zjawiska popularności utworów pisarza, analizując wybrane utwory.
157. Realizm magiczny we współczesnej literaturze. Analizując utwory wybranych pisarzy, (np. J. Carroll, W. Wharton) wykaż oryginalność tego zjawiska.
158. Zaprezentuj motyw wzlotu i upadku w poezji i prozie, interpretując wybrany materiał literacki.
159. Ukaż portret gospodarza i sposoby jego kreowania w wybranych tekstach literatury dawnej i współczesnej.
160. Świat przedstawiony w utworach Tolkiena. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów literackich tego autora.
161. Interpretując wybrane utwory literackie, ukaż wpływ religii na życie ludzkie.
162. Zaprezentuj odrębność kulturową literatury japońskiej, odnosząc się do wybranych utworów.
163. Przedstaw obraz polskiego społeczeństwa utrwalaony w utworach hip-hopowych. Odwołaj się do 4-5 przykładów.
164. Przedstaw wpływ piosenek hip-hopowych na tworzenie się kultury młodego pokolenia. Omów na przykładzie tekstów wybranego zespołu.
165. Skonfrontuj wizerunki miłości obecne w poezji ze współczesną twórczością hip-hopową. Odwołaj się do tekstów wybranych utworów.

166. Przedstaw wizerunek świata w twórczości Tupaca Amaru Shakura. Zaprezentuj w odniesieniu do wybranych tekstów artysty.
167. Przedstaw różne wizerunki Boga występujące w literaturze oraz określ ich wpływ na światopogląd ludzi. Odwołaj się do wybranych utworów.
168. Analizując wybrane teksty piosenek zaprezentuj sposób widzenia świata i ludzkiego życia obecny w twórczości nurtu grunge.
169. Analizując wybrane teksty zespołu „Dżem”, wykaż ich wpływ na światopogląd młodego pokolenia.
170. Różne sposoby obrazowania wsi i jej mieszkańców w literaturze. Omów na wybranych utworach.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

171. Różne ujęcia motywu piety w literaturze i sztuce. Porównaj wizje artystyczne, przywołując 3–4 wybrane teksty kultury.
172. Artysta i jego muza. Zaprezentuj rodzaj wpływu kobiet na twórczość mężczyzn, przywołując wybrane teksty kultury.
173. Analizując utwory 2. epok, przedstaw funkcjonowanie motywu wampira w sztuce i literaturze.
174. Przedstaw koncepcje filozoficzne i ich realizacje w literaturze i sztuce początku XX wieku. Scharakteryzuj zagadnienie na wybranych przykładach.
175. Zaprezentuj i oceń repertuar Teatru Lubuskiego, analizując recenzje wybranych spektakli.
176. Przedstaw walory współczesnej poezji śpiewanej, analizując wybrane utwory.
177. Zobaczyć świat oczyma człowieka z ludu. Omów ludowe widzenie świata (tradycja, zwyczaje, mentalność) ukazane w filmie i literaturze polskiej.
178. Aluzje literackie we współczesnej reklamie. Omów sposoby wykorzystania ich w mediach.
179. Historia utrwalona na płótnie - interpretacja dziejów w malarstwie. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
180. Motywy maryjne i pasyjne. Przedstaw sposób ich ujęcia w literaturze i innych dziełach sztuki.
181. Przedstaw inspirujący wpływ muzyki na twórczość literacką. Zobrazuj problem, analizując wybrane dzieła tych dziedzin sztuki.
182. Komu jest potrzebny Dekalog? Omów na wybranych przykładach wykorzystanie Dekalogu w literaturze i filmie.
183. Przedstaw artystyczne funkcje motywu drogi, porównując wybrane ujęcia literackie i filmowe.
184. Przedstaw obraz domu rodzinnego w utworach literackich i filmowych. Omów na dowolnie wybranych przykładach.
185. Przedstaw różne obrazy powstania styczniowego w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
186. Przedstaw motyw cierpienia matki w literaturze i sztuce. Omów na podstawie wybranych dzieł z różnych epok.
187. Przedstaw parodystyczne sposoby ujmowania rzeczywistości. Omów na wybranych przykładach z literatury współczesnej i filmu.

188. Przedstaw różne kreacje postaci dziecka w literaturze i malarstwie. Omów temat na wybranych przykładach.
189. „Evviva l'arte...”. Czy sztuka może być lekarstwem na przypadłości świata? Przedstaw problem, analizując wybrane dzieła literackie, malarskie, filmowe i teatralne.
190. Przedstaw i porównaj Warszawę w „Lalce” Bolesława Prusa oraz na wybranych obrazach.
191. Przedstaw obraz dworu szlacheckiego i ziemiańskiego w sztuce i literaturze polskiej, analizując wybrane teksty kultury. W swojej prezentacji uwzględnij kontekst historyczny i kulturowy.
192. Przedstaw tematykę funeralną w literaturze i muzyce. Przeanalizuj wybrane dzieła.
193. Wielkie bitwy w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na wybranych przykładach dzieł literackich i malarskich.
194. Przedstaw tragiczne losy pokolenia Kolumbów. Porównaj wybrane wizje literackie i filmowe.
195. Przedstaw różne ujęcia motywu pracy w literaturze i malarstwie XIX i XX wieku. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł.
196. Porównaj i scharakteryzuj zastosowanie symbolu w wybranych dziełach literackich i malarskich Młodej Polski.
197. Obraz portu w literaturze i sztuce. Zaprezentuj sposób przedstawiania tego tematu, uwzględniając jego przenośny i dosłowny sens.
198. Scharakteryzuj różne sposoby prezentacji śmierci w literaturze i sztuce. Przeanalizuj wybrane dzieła.
199. Szekspir dzisiaj. Omów współczesne interpretacje sztuk Szekspira w teatrze lub filmie i porównaj je z ich literackimi pierwowzorami.
200. Współczesny kabaret - jego rodowód, korelacja sztuk w nim funkcjonujących. Omów problem na wybranych przykładach.
201. Różnorodność manifestacji buntu w literaturze i filmie. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
202. Humor w literaturze i sztuce. Omów i porównaj środki wyrazu i ich funkcje wykorzystywane przez twórców dramatu, kabaretu i karykatury.
203. Praca jako miernik człowieczeństwa - rozważ temat, analizując wybrane dzieła literackie i filmowe.
204. Przedstaw motyw Sądu Ostatecznego w malarstwie i literaturze. Dokonaj analizy wybranych dzieł.
205. Przedstaw literackie i malarskie sposoby portretowania Sarmaty. Dokonaj analizy porównawczej dzieł.
206. Przedstaw nastroje końca wieku w literaturze i sztuce przełomu XIX i XX wieku, analizując wybrane dzieła.
207. Ukaż sposoby wyrażania ekspresji w literaturze i dziełach innych dziedzin sztuki. Dokonaj analizy wybranych dzieł.
208. Fascynacja Orientem w literaturze i sztuce. Omów zjawisko, analizując wybrane teksty kultury.
209. Egzotyka wybranego obszaru kulturowego. Przedstaw zagadnienie na przykładzie wybranych dzieł sztuki.
210. Przeanalizuj, jakim celom służyły motywy biblijne wykorzystywane w literaturze i sztuce wybranych epok.

211. Przeanalizuj, jakim celom służyły motywy mityczne wykorzystywane w literaturze i sztuce wybranych epok.
212. Dzieło skandalizujące. Przedstaw to zjawisko, analizując wybrane przykłady z literatury, malarstwa i filmu.
213. Literatura i sztuka jako odbicie czasów, w których powstały. Omów problem, analizując wybrane przykłady.
214. Literacka oraz filmowa wizja PRL, omawiając temat dokonaj analizy i interpretacji wybranych dzieł sztuki.
215. Przedstaw obrazy ludzi pracy w literaturze i malarstwie, analizując wybrane dzieła XIX i XX wieku.
216. Człowiek wobec natury. Przeanalizuj sposoby ukazywania tego motywu w wybranych utworach literackich i dziełach malarskich.
217. Symbolika barw i ich funkcje w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na podstawie interpretacji wybranych dzieł co najmniej 2. epok.
218. Jacka Kaczmarskiego interpretacje dzieł malarskich. Zanalizuj zagadnienie, odwołując się do wybranych piosenek tego autora.
219. Przedstaw zjawisko katastrofizmu w literaturze i filmie. Przeanalizuj i porównaj obrazy zagłady w wybranych dziełach.
220. Funkcjonowanie motywu *vanitas* w literaturze i malarstwie. Przedstaw na przykładzie analizy dzieł pochodzących z 3. epok.
221. W świecie symboli kulturowych. Omów wybrane przykłady i określ ich funkcje w kulturze.
222. Jak ukazać urodę świata? Przeanalizuj kanony piękna w różnych epokach na przykładzie literatury, malarstwa, rzeźby...
223. Pieśni biesiadne od antyku do współczesności. Przeanalizuj ich tematykę i omów funkcje pieśni biesiadnej w różnych epokach.
224. Człowiek w poszukiwaniu innych światów. Na podstawie wybranych tekstów kultury scharakteryzuj wykreowaną rzeczywistość i ukaż jej funkcje.
225. Przedstaw funkcje brzydoty w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przeanalizuj wybrane dzieła.
226. Motyw kozła ofiarnego w literaturze i sztuce. Przedstaw i porównaj wybrane wizje artystyczne.
227. Na wybranych przykładach scharakteryzuj zjawisko „polskiej szkoły filmowej” i określ jej związek z literaturą.
228. Artystyczne interpretacje powstań narodowych w literaturze i malarstwie. Dokonaj analizy porównawczej dzieł.
229. Malarstwo, rzeźba, architektura jako inspiracje dla literatury. Przeanalizuj funkcje, jakie spełniają powyższe motywy w literaturze.
230. Sztuka na usługach idei czy „sztuka dla sztuki”? Scharakteryzuj problem, analizując wybrane dzieła różnych dziedzin sztuki.
231. Błazen jako głupiec i jako mędrzec. Zanalizuj różne wizerunki tej postaci w wybranych tekstach kultury.
232. Przedstaw kreacje herosa /nadczołowieka/ w literaturze fantasy i filmach sensacyjnych. Dokonaj analizy porównawczej wybranych przykładów.
233. Omów i porównaj sposoby prezentacji zbrodni katyńskiej w literaturze i sztuce, interpretując wybrane przykłady z dziedzictwa kultury.

234. Przedstaw wizerunek kobiety w literaturze i sztuce. Omów i porównaj obraz kobiety w różnych dziełach artystycznych.
235. Różne sposoby portretowania samego siebie. Autoportret w malarstwie, autobiografia w literaturze – dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
236. Przedstaw literackie i filmowe portrety młodzieży. Scharakteryzuj je, sięgając do wybranych przykładów literatury oraz filmu XX wieku.
237. Koniec i początek – wizje stworzenia świata i jego zagłady w literaturze i filmie. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
238. Przedstaw portret kobiety i mężczyzny w literaturze, malarstwie oraz rzeźbie w kontekście zmieniających się kategorii estetycznych w sztuce. Omów na wybranych przykładach.
239. Przedstaw obraz polskiej rzeczywistości w poezji śpiewanej. Zanalizuj temat na wybranych przykładach.
240. Prowokatorzy XX wieku w różnych dziedzinach sztuki. Omów na przykładzie dwóch dziedzin sztuki.
241. Scenariusz filmowy jako gatunek paraliteracki /historia, specyfika formy/. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
242. Przedstaw zjawisko młodzieżowej kontrkultury, analizując treść wybranych utworów literackich, filmów i tekstów piosenek.
243. Interpretując wybrane teksty kultury, zaprezentuj sposoby funkcjonowania motywu siedmiu grzechów głównych w literaturze i sztuce.
244. Zaprezentuj Boga i boskość funkcjonujące w literaturze i malarstwie.
245. Zobrazuj funkcjonowanie motywów łowcy i ofiary we współczesnej literaturze oraz filmie.
246. Odnosząc się do wybranych tekstów muzyki młodzieżowej, zaprezentuj stosunek ich twórców do rzeczywistości.
247. Bunt i jego formalne przejawy w tekstach utworów muzyki współczesnej. Omów ukształtowanie językowe wybranych przykładów.
248. Eros i Tanatos w literaturze i sztuce. Rozwiń temat, wykorzystując wybrane teksty kultury doby średniowiecza, modernizmu i współczesności.
249. Przedstaw subkulturowe zróżnicowanie młodzieży, sięgając do przykładów literackich i filmowych.
250. Wartości materialne jako siła kierująca ludzkim życiem. Omów problem, analizując wybrane dzieła literackie i filmowe.
251. Zestawiając wybrane utwory liryczne, porównaj interpretacje muzyczne z poetyckimi.
252. Motyw wampira w literaturze i sztuce. Omów temat, analizując wybrane przykłady.

Język

253. Język internetowego czatu. Omów i oceń zjawisko, odnosząc się do wybranych przykładów.
254. Przywołując wybrane przykłady, omów zjawisko mody językowej.
255. Zaprezentuj język reklam telewizyjnych - omów jego cechy, odwołując się do przykładów.
256. Przedstaw funkcje neologizmów i ich zasadność we współczesnej polszczyźnie. Omów problem, analizując słownictwo związane z komputeryzacją i telefonizacją.

257. Nowomowa, czyli język propagandy. Omów zjawisko na wybranych przykładach (literatura socrealizmu).
258. Język ezopowy w literaturze XIX i XX wieku. Omów jego cechy na podstawie wybranych przykładów.
259. Dokonując interpretacji wybranego utworu poetyckiego, przedstaw funkcję 10. wybranych środków stylistycznych reprezentujących różne działy języka.
260. Przedstaw funkcje stylizacji modlitewnych w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
261. Przedstaw rodzaje i funkcje frazeologizmów w wybranych sloganach reklamowych. Omów problem i oceń zasadność związków frazeologicznych w języku reklamy.
262. Zanalizuj wybrane przykłady celowego naruszania normy językowej w wybranych utworach literatury polskiej XX wieku.
263. Zobrazuj wpływy obce w polskim języku współczesnym. Omów mechanizmy najnowszych zapożyczeń i oceń ich zasadność.
264. Język listów jako dokument indywidualnego stylu autorów. Omów zjawisko na przykładach epistolografii wybranej epoki.
265. Ukaż obecność mitologii i Biblii we współczesnej frazeologii. Odwołaj się do przykładów z mowy potocznej i języka wybranych utworów współczesnej literatury polskiej.
266. Przedstaw świat przyrody jako źródło frazeologizmów. Omów na wybranych przykładach.
267. Przedstaw zjawisko ekspansji znaków pozawerbalnych w procesie porozumiewania się współczesnej młodzieży. Omów funkcję najpopularniejszych w twoim środowisku znaków pozasłownych.
268. Omów, na czym polega i czemu służy dialektyzacja w literaturze wybranych epok, analizując wybrane przykłady.
269. Współczesna prasa młodzieżowa. Dokonaj analizy różnego typu wypowiedzi.
270. Omów poprawność językową wypowiedzi i przemówień wybranych polityków współczesnych. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
271. Zaprezentuj błędy językowe w środkach masowego przekazu. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
272. Stwórz słowniczek gwary uczniowskiej zielonogórskiego Zespołu Szkół Ekonomicznych. Dokonaj charakterystyki słownictwa młodzieży.
273. Mieszkańcy wsi w twórczości modernistów. Omów specyfikę języka wybranych bohaterów literackich.
274. Omów poprawność językową wybranych tekstów prasowych. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
275. Scharakteryzuj język 3. wybranych postaci literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
276. Przedstaw ekspresywne środki wyrazu w języku poetyckim wybranego autora. Omów ich rodzaj i celowość użycia.
277. Analizując zgromadzony materiał językowy, omów zjawisko zapożyczeń we współczesnym języku polskim.
278. Przedstaw wpływ literatury na współczesną frazeologię polską. Analizując zgromadzony materiał, scharakteryzuj funkcje „skrzydlatych słów” w tekstach mówionych i pisanych.

279. Język jako instrument walki o władzę. Dokonaj analizy języka wypowiedzi publicystów i polityków. Posłuż się przykładami z prasy, radia, telewizji.
280. Przedstaw język twoich rówieśników. Przeanalizuj go na podstawie zgromadzonego materiału językowego.
281. Oceń poprawność językową wypowiedzi i przemówień wybranych współczesnych polityków. Omów kryteria, którymi się posłużyłeś.
282. Przedstaw cechy oraz znaczenie języków zawodowych i środowiskowych. Omów na podstawie słownictwa wybranych grup.
283. Językowe sposoby wyrażania uczuć w utworach poetów polskich. Zanalizuj wybrane przykłady.
284. Dokonaj klasyfikacji błędów językowych, analizując język prasy, telewizji, swoich kolegów. Posłuż się wybranymi przykładami.
285. Język piosenek hip-hopowych jako wyraz pokoleniowego buntu. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
286. Sztuka przekonywania a manipulacja językowa – omów i porównaj sposoby wykorzystania środków językowych we współczesnych polskich tekstach propagandowych.
287. Scharakteryzuj język sprawozdawców sportowych. Dokonaj analizy zgromadzonego materiału.
288. Odwołując się do analizy twórczości kibiców, przedstaw funkcje językowe tych wypowiedzi.
289. Przedstaw różne rodzaje stylizacji językowej i ich funkcje w wybranych utworach literackich. Omów na przykładzie wybranych tekstów.
290. Różne sposoby realizowania gry słów. Omów zjawisko, odwołując się do języka wybranych frazerek i aforyzmów.
291. Mitologiczna i biblijna frazeologia wciąż aktualna w języku współczesnym. Przeanalizuj zgromadzony materiał rzeczowy pod kątem funkcji, jakie spełniają ww. związki frazeologiczne.
292. Językowa analiza tekstów wybranego wykonawcy muzyki młodzieżowej. Omów środki charakterystyczne dla tego rodzaju twórczości.
293. Przysłowia, powiedzenia, znane cytaty... Omów temat, analizując wybrane dzieła literatury polskiej.
294. O roli słowa w kulturze. Na wybranych przykładach omów etymologiczne, potoczne, metaforyczne, symboliczne (lub inne) znaczenie wybranych wyrazów.
295. Literatura polska dla dzieci. Przeanalizuj zabiegi językowe służące zobrazowaniu świata przedstawionego w wybranych utworach.
296. Współczesna muzyka młodzieżowa. Przeanalizuj środki językowe wykorzystane w tekstach piosenek.
297. Dokonaj analizy językowej i kulturowej przysłów polskich (na przykładzie przysłów o określonej tematyce).
298. Przedstaw specyfikę języka bohaterów literatury science fiction. Omów na przykładach wybranych utworów.
299. Przedstaw komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
300. Omów wpływ języków obcych na dawną polszczyznę. Przedstaw mechanizmy najnowszych zapożyczeń i zasadność ich występowania.

301. Tak mówią bohaterowie literaccy. Omów język 2. wybranych postaci ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających przynależność środowiskową i charakter.
302. Język w służbie satyry dawniej i dziś. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
303. Scharakteryzuj nazewnictwo ulic w Twoim mieście jako zjawisko językowe i historyczne. Realizując temat, wykorzystaj literaturę z zakresu onomastyki.
304. Przedstaw perswazyjną funkcję języka w tekstach propagandy politycznej. Omów, analizując odpowiednie przykłady.
305. Omów zjawisko kolokwializmów w twórczości wybranego pisarza. Przedstaw ich funkcje oraz wpływ na interpretację utworu.
306. Omów rolę i funkcję współczesnych tytułów prasowych. W swojej prezentacji wykorzystaj analizę celowo wybranych tekstów publicystycznych.
307. Przedstaw bogactwo środków artystycznych i omów funkcję, jaką pełnią w twórczości wybranego poety /pisarza/. Zanalizuj wybrane przykłady.
308. Emocje a język bohatera literackiego. Omów wpływ doznań na formę wypowiedzi i dobór językowych środków wyrazu, analizując wybrane przykłady monologu wypowiedzianego i pomyślanego.
309. Krótkie wiadomości tekstowe (SMS). Dokonaj charakterystyki tego typu komunikatów językowych.
310. Scharakteryzuj słownictwo gwary miejskiej, analizując wybrane utwory literackie.
311. Ekspresja i impresja - analizując celowo zebrany materiał językowy, określ właściwości wypowiedzi świadczące o nadawcy i odbiorcy.
312. Instrumentacja głoskowa, wyrazy dźwiękonaśladowcze w dziełach wybranych twórców. Omów temat, analizując teksty 2-3 autorów.
313. Dokonując analizy języka wybranych reklam, wyjaśnij, jaki obraz świata one kreują.
314. Wskaż językowe sposoby kreowania rzeczywistości w twórczości hip-hopowej służące nawiązaniu kontaktu z odbiorcą.
315. Zilustruj rolę metafor w poezji Norwida na przykładzie analizy 3-4 utworów.

opracowanie:

*Zespół nauczycieli języka polskiego
w ZSEk. w Zielonej Górze*